

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Hij komt

"Ja, kom, Heere Jezus!"

Openbaring 22:20b

Stel u voor een bruid die niet uit ziet naar de komst van de bruidegom. 't Is helemaal te begrijpen dat zij het voor en op de trouwdag druk heeft met de bruidstooi. Maar als haar man in spé niet komt, als hij vertoeft om wat voor reden ook, zal de spanning niet al maar groter worden? Me dunkt - haar blik zal steeds weer naar het raam gaan. Naarmate de tijd verstrijkt, kijkt ze al intenser uit. Zou dat niet zo zijn dan klopt er iets niet. Dan schort er iets aan de liefde.

De kerk van het Oude Testament zag reikhalzend uit. De adventskinderen van toen kenden het gebed: "och dat Gij de hemelen scheurdet en nederkwaamt". Gods Geest leerde ook toen vragen: "is er nog een middel om die welverdiende straf te ontkomen en wederom tot genade te komen?". Ook vandaag leert Hij nog dat er geen middelen aan onze kant zijn. 't Gaat om de gave Gods: de Middelaar. Zou die niet gegeven worden dan geen genade, geen verzoening, geen vrede met God. God heeft de verwachting niet beschaamd. De kerstklokken zijn gaan luiden. Hij is gegeven. Gods grootste gave. En ook nu maakt de Heere niet beschaamd. Kent u de Middelaar nog niet? Er mag hoop zijn op een echt kerstfeest. Omdat God de belovende God is. Komen er werkzaamheden aan Gods genadetroom?

De adventsweken zijn aangebroken. We gaan ons voorbereiden op de herdenking van het kerstfeit. We krijgen deze weken en de kerstdagen, opdat de betekenis ervan zou duidelijk worden. Om die rijke boodschap te horen: de Middelaar gegeven tot wijsheid, tot rechtvaardigmaking, tot heiligheid, ja

tot een volkomen verlossing. Hij verwierf de klederen van het heil, de mantel der gerechtigheid, het bruidskleed voor Zijn bruid. Zondaar, wat is het noodzakelijk om daarmee bekleed te worden! Leert u het verstaan?

Toch mogen we de heilsklok niet terugzetten, en doen alsof het kerstfeit nog niet geschied is. De kerk van het Nieuwe Testament is ook verwach tend. Gods kinderen zijn weder adventskinderen. Ze verwachten de zalige wederkomst van Christus. Bijna al 2000 jaar lang. Hij heeft het beloofd. Hij komt weder om Zijn bruid de bruiloftszaal in te leiden, in klederen rijk gestikt tot haren Koning. Daarom ziet Zijn bruid uit. Hoe langer Hij vertoeft, des te meer dat uit zien, het verlangen. En dat uit zich in het gebed: "kom, Heere Jezus". Het is de bede van heimwee, van intens verlangen om bij Hem te zijn. Opdat elke scheiding teniet gedaan wordt en er de eeuwige vereniging met Hem is.

Zeker - in die bede kunnen onzuivere motieven meespelen. 't Is hier het kruisdragen, de strijd, de verdrukking, de moeiten, het lijden van deze tegenwoordige tijd. Hoe zwaar kan het zijn! Hoe kan gezocht worden! Vlees en Geest - ze staan tegenover elkaar, als doodsvijanden, onverzoenlijk, elke dag weer. De klacht rijst op: het goede dat ik wil, doe ik niet, het kwade dat ik niet wil, doe ik; ik ellendig mens. Er is het wankelen, er is het afdwalen, er is de vijandschap van de omringende wereld; er is de uitwerping door zogenaamde godsdienst. Van dat alles zou ik verlost willen worden. Dat kan de achtergrond zijn waaruit het gebed om de wederkomst opkomt. Dan gaat het ten diepste toch om mijzelf.

In het begin van het geestelijk leven kunnen we zo denken, dat het hier

wordt de hemel op aarde. Wat kunnen we menen dat we afbekeerd zullen worden, dat we volmaakt zullen worden, dat we het inwonend verderf zullen overwinnen, dat we de Heere helemaal toegewijd zullen leven. Hoe kunnen we de gedachte hebben, dat we hier een kerk zullen vinden waar het door en door geestelijk is, waar het waarlijk "Jeruzalem" is, waar we ons echt thuis gevoelen, waar vrede en aangename rust is. Als we bij die hoop leven, dan is er weinig plaats voor het gebed: "ja, kom, Heere Jezus".

Juist al die teleurstellingen, al die druk gebruikt de Heere om te leren dat het volmaakte hier beneden niet gevonden wordt. Temidden van alles doet Hij het hoofd opheffen, komt er plaats voor het verwachten van de wederkomst, komt er het gebed om die wederkomst, worden we adventskinderen.

Het zuivere motief voor dat gebed is wel de liefde. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad". De liefde doet hijgen, de liefde doet verlangen, de liefde begeert de opheffing van de scheiding, de liefde begeert de eenwording. Zo is het toch altijd bij de bruid? 't Gaat toch om het bruidsverlangen? Dat doet hijgen naar de komst van de bruidegom. De liefde houdt wakende en biddende; de liefde doet alle vezelen van de ziel samenspannen en bidden: "ja, kom, Heere Jezus!"

Kennen we die liefde? Daar komt het wel op aan. Zonder die liefde zijn we niets. Dan behoren we niet tot de bruid van de Bruidegom. Hoe erg is dat!

Bent u nog druk met de bruidstooi? Hij heeft het bruidskleed verworven. Hij geeft het om niet! Hij, de Koning in Zijn schoonheid, wordt u in deze weken gepredikt. Gaan de vlammen der liefde uitslaan? Hoort u Zijn naderende voetstappen? Levende verwachting, ziel en lichaam hijgen: Hij komt, Hij komt, mijn Bruidegom!

Ds. v. Z.

Van de administratie

In de afgelopen periode ontvingen we op de bankrekening van de school in Dundas van de diakonie van de Chr. Geref. Kerk van Poederloijen een gift van f 200,-. Namens het bestuur van de school hartelijk dank. Eveneens dank voor de opgaven van 2 nieuwe abonnees.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202. Postbank 704350.

Van de redactie

Artikelen

Door omstandigheden was ds. Baars verhinderd het vervolgartikel klaar te maken. We hopen dat het in de volgende aflevering zal komen te staan.

Ambtsdragersvergadering

Er was afgelopen zaterdag grote belangstelling voor deze vergadering. Uit alle delen van het land waren ambtsdragers gekomen. Het was een goed en leerzaam samenzijn.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Verschijningsdata en inleverdata copy komende nummers

Nr. 24 van ons blad zal 22 december verschijnen. Inleveren copy uiterlijk donderdag 15 december. Nr. 1 van de

30e jaargang zal 12 januari verschijnen. Inleveren copy uiterlijk donderdag 5 januari. Alles D.V.

AvH.

De kerkdienst (2)

Wat hebben we met de Zondag gedaan in Nederland? Vanouds is deze dag een dag met een bijzonder karakter geweest. De invloed van het christelijk geloof is zichtbaar geworden onder andere ook in de wetgeving omtrent de Zondag. Maar dat standpunt is nu achterhaald, althans in de ogen van velen. Hoe is dat zo gekomen? Om eerlijk te zeggen, daar heeft de kerk zelf dapper aan meegedaan. Op exegetische gronden is verdedigd, dat de Zondag een ceremoniële aangelegenheid is, die net als de offerwetgeving nu als afgeschaft kan worden beschouwd. En zo is het gekomen, dat velen van de Zondag een dag voor eigen genoegen hebben gemaakt. Een vrije dag, door te brengen naar eigen believen.

Maar als dat het uitgangspunt is, dan kan er ook geen gegrond bezwaar meer ingebracht worden als de Zondag wordt ingeschakeld als werkdag in het arbeidsproces. Als de maandag in wezen niet van de zondag verschilt, waarom zouden we dan op zondag niet en op maandag wel werken? Niemand kan daar dan nog een steekhoudend argument voor aanreiken. Het argument dat een mens zo nu en dan een vrije dag nodig heeft, kan niet als argument voor handhaving van de Zondag dienen, want je kunt die vrije dag net zo goed op maandag of op dinsdag hebben.

Als de Zondag niet langer de dag des Heeren is, dan zijn we hem eigenlijk al kwijt. En dat het zover komt is mede te wijten aan de houding van de kerk en de christenheid in ons land.

Kerkgaan als zondagswerk

Het is niet mijn bedoeling om in deze artikelen uitvoerig in te gaan op de betekenis van de Zondag. Kort geleden is daar in ons blad al over geschreven. Waar ik aandacht voor wil vragen is voor de zondagse kerkdienst. Aan onze waardering van de kerkdienst kan immers worden afgeleid hoe we de zondag als dag des Heeren waarderen en hoe we over het gebod Gods omtrent die dag denken.

Dat dit zo is meen ik te kunnen illustreren aan de hand van wat onze Catechismus daarover zegt. Bij de ver-

klaring van het vierde gebod in Zondag 38 wordt immers al gauw gesproken over "naarstig naar de gemeente Gods komen". En dan wordt uiteengezet wat er zoal in de kerkdienst plaats vindt. Onze Catechismus ziet dus de waardering van de kerkdienst als graadmeter van onze gehoorzaamheid aan het vierde gebod. Natuurlijk is met die kerkgang niet alles aangegeven. Er liggen ook nog heel wat uren voor en tussen en na de kerkdienst(en). En die uren vallen ook onder het vierde gebod. Maar die uren waarop de kerkdienst wordt gehouden zijn wel een heel speciale invulling van het gebod. Het naar de kerk gaan is wel heel in het bijzonder zondagswerk.

Zo vinden we het ook in onze Dordtse Kerkorde. Artikel 64 van de Kerkorde luidt: "Op de dag des Heeren zal de gemeente minstens tweemaal samenkomen onder de bediening des Woords". Artikel 67 voegt daar nog aan toe "De kerken zullen de dag des Heeren heiligen naar Gods wet". Hoe dat "heiligen" verstaan moet worden, wordt in wat er onder artikel 64 gezegd wordt nader aangegeven: samenkomen onder de bediening van het Woord. Alweer valt dus de nadruk op de kerkgang.

Nu, hoe staat het met deze kerkgang? Hoe staat het met het "minstens tweemaal" kerkgaan, waar sprake is in de Kerkorde?

Hoe is dat in de kerken in het algemeen? Hoe is dat onder ons? Wordt daar overal de hand aan gehouden? En zo ja, hoe is dan de opkomst? Is het opkomen naar die tweede dienst ook een "naarstig" opkomen?

Niet twee keer?

Een paar jaar geleden was er op de synode van de Gereformeerde Kerken een voorstel om de Kerkorde te wijzigen, zodat er niet meer zou staan, dat de gemeente op de dag des Heeren minstens twee maal naar de kerk zou gaan. Op vele plaatsen werden er niet eens meer twee diensten gehouden. De belangstelling voor de tweede dienst was zo teruggelopen, dat het niet meer nuttig werd geacht deze tweede dienst

langer te handhaven. Voor wie zou je dat immers doen, als toch vrijwel niemand die tweede dienst op prijs stelt? Intussen stond dat "twee maal" nog wel in de Kerkorde. Het ingediende voorstel beoogde de regel van de Kerkorde aan te passen aan de langzamerhand gegroeide praktijk. Wat eeuwen lang als normaal werd beschouwd moest nu maar veranderd worden. Een signaal!

Maar het zijn niet alleen de Gereformeerde Kerken die de tweede kerkdienst op zondag meer en meer als een probleem zijn gaan ervaren. Op klassicale vergaderingen van onze eigen kerken waar regelmatig gerapporteerd wordt over de stand van zaken in de verschillende gemeenten wordt ook keer op keer geconstateerd, dat de opkomst naar de tweede dienst taant. Wat mij daarbij opvalt is dat dit steeds vaker als een gegeven feit wordt meegedeeld. Als ik me niet vergis is de toon waarop dit meegedeeld wordt in verschillende gevallen niet meer dezelfde als een jaar of twintig geleden.

Als toen moest worden vermeld, dat een deel van de gemeente de noodzaak van twee maal naar de kerk gaan op zondag niet meer inzag, werd dat met droefheid geconstateerd. Algemeen werd dit gedrag toen nog afgekeurd en ervaren als een veeg tegen. Met de geestelijke welstand van de mensen die het betrof was het niet best gesteld, zo was algemeen het gevoelen.

Het lijkt erop, dat dit verzuim van de tweede dienst thans anders getaxeerd wordt. Ik wil me voorzichtig uitdrukken in mijn beoordeling, maar de vraag dient zich aan of er nog steeds droefheid over is en of dit verzuim nog altijd afgekeurd wordt. Het lijkt er meer en meer op, dat het als een gegeven feit aanvaard wordt. Een feit waar niets aan te veranderen is. Ja, ik ben bang dat dit gedrag in zekere zin stilzwijgend wordt goedgekeurd. Waar dat uit blijkt?

Goedkeuring - hoe kan dat?

Ik denk aan twee dingen. Het komt in sommige gemeenten onder ons voor, dat bij het stellen van kandidaten voor ouderling en diaken ook broeders genomineerd worden, die maar één keer per zondag naar de kerk komen. Kennelijk worden zij dan toch geschikt geacht om aan de gemeente leiding te geven. Nu nog afgedacht van de vraag hoe deze ambtsdragers ooit echt een goed voorbeeld kunnen zijn voor de gemeente, het feit, dat zij

kandidaat gesteld worden laat zien, dat hun kerkverzuim tijdens de tweede dienst toch eigenlijk wordt goedgekeurd. Kandidaten, die met vrijmoedigheid aan de gemeente worden voorgesteld zijn toch eerst door de kerkeraad "gekeurd" en geschikt bevonden? Hoe zouden we ze anders durven voorstellen? Maar, zo is de gedachte, iemand die maar één keer komt, kan toch ook wel een goed christen zijn.

Die conclusie - en dat is het tweede wat ik ervan zou willen zeggen - heb ik dan ook al wel eens horen trekken. Twee keer naar de kerk gaan hoort bij een bepaalde vorm van geloofsbeleving. Er zijn echter ook andere vormen van geloofsbeleving, waar we niet alleen begrip, maar ook respect voor moeten hebben. Een van die andere vormen houdt dan in, dat iemand meent met één kerkdienst per zondag te kunnen volstaan terwijl hij de rest van de zondag naar eigen inzichten invult. Goedkeuring van zo'n gedrag dus. Alleen maar een andere vorm van geloofsbeleving...

Ik moet zeggen, dat ik met die hele redenering van andere vormen van geloofsbeleving op zich ook al de nodige moeite heb. Ik weet zo net nog niet of we daarvoor wel schriftuurlijke gronden kunnen aanvoeren. Maar dat betwijfel ik zeer zeker als deze theorie blijkt te kunnen leiden tot de wonderlijkste conclusies. Want hoe kan iemand die van mening is, dat hij maar één keer per zondag naar de kerk hoeft, nu een goed gelovige zijn? Hoe stemt dat overeen met de belijdenis: Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel in 't huis dat Gij U hebt gesticht? Hoe is het ook te rijmen met het verlangen naar de voorhoven des Heeren, waar Psalm 84 van spreekt? Hoe is die praktijk in over-

eenstemming te brengen met de ware vreze Gods, die juist uitkomt in de ontmoeting met de Heere in Zijn huis, temidden van Zijn volk? Heel het getuigenis der Schrift, dat spreekt van de ware vrome en zijn liefde voor de dienst des Heeren, weersprekt de mening dat het verzuimen van de tweede dienst niet onze afkeuring verdient.

Uw schone dienst

De vromen onder het Oude Testament hebben er heel wat keren van gesproken en gezongen hoe zeer hun hart verlangde naar Gods huis. Het was voor hen geen zware opgave, nog minder een straf, als zij op de grote feesten voor Gods aangezicht moesten, maar ook mochten verschijnen. Onder de nieuwe bedeling is er ten aanzien van de vormen van eredienst heel wat veranderd, maar ook toen hebben de ware vromen vreugde beleefd aan hun opgaan naar de plaats waar de ontmoeting met de Heere plaats vond. De bediening van het Woord, de openlijke aanroeping van de Naam des Heeren, het gebruik van de sacramenten, het was alles genoeg om hun harten sneller te doen kloppen van verlangen. En als het verzuimen van die samenkomsten bij die of gene begon voor te komen klonk het dringend vermaan om de onderlinge bijeenkomst niet na te laten (Hebr. 10:23).

Nee, laat niemand proberen vol te houden dat kerkverzuim te rijmen valt met de beleving dat de dienst des Heeren een schone dienst is, een liefdedienst. Die bewering getuigt van een absoluut gebrek aan kennis van zaken....

Laten we maar eens nagaan wat de Heere Zelf van de kerkdienst zegt.

P. de Butter.

Het Troostboek, Zondag 1-6 door Ds. J. v.d. Vlies

Het doet mij een groot genoegen de uitgave van dit werk van Ds. J. v.d. Vlies aan te bevelen. Het gaat allereerst om de uitgave van het eerste deel van een catechismusserie in zes delen. In dit eerste deel worden behandeld de zondagen 1-6. De preken zijn vanaf de band in leesbare vorm in dit boek opgenomen, zonder iets af te doen van de kern van de prediking van Ds. v.d. Vlies.

Wellicht is het goed in het kort iets mede te delen over Ds. v.d. Vlies. Hij

werd op 26 februari 1927 te Sliedrecht geboren. Als kind reeds bad hij om Gods knecht te mogen worden, dat heeft de Heere vervuld door een krachtadige roeping in Zijn wijngaard.

Na veel zelfstudie deed hij zijn zaak (rijwielen, kachels etc.) van de hand en trok met zijn groot gezin naar Apeldoorn om daar zijn studie theologie te voltooien.

In 1970 werd hij door zijn oud-leermeester Ds. C. Smits bevestigd in het

ambt in de gemeente te Nieuwpoort. In december 1979 werd hij in zijn nieuwe gemeente Driebergen bevestigd door Ds. G. Blom.

Deze catechismuspreken zijn daar gehouden. Op 30 april 1983 heeft de Heere hem van zijn post afgelost, nadat hij reeds jaren leefde met een sterk verlangen om ontbonden te worden en met Christus te zijn.

De onder ons nog wel bekende Ds J.C. Philpot heeft eens geschreven, dat een dienaar van het evangelie moet weten wat zijn bijzondere roeping is in de bediening van het evangelie. Welnu dat heeft Ds. v.d. Vlies door Gods genade geweten.

Op een geheel eigen originele wijze heeft hij mogen preken. Hij mocht dat door Gods genade doen. De Heere had hem een diep inzicht gegeven in het werk van de Drieënige God tot zaligheid van verloren zondaren en zondaresen. Het was zijn hartelijk begeerte om Christus te preken als de Weg, de Waarheid en het Leven. Een diep inzicht had hij ontvangen in de vreselijke verlorenheid van de mens, maar ook in de rijke genade Gods in Christus voor de grootste der zondaren. Ook deze eerste catechismuspreken spreken ervan. Persoonlijk hebben wij ze uit zijn eigen mond mogen beluisteren, en diepe indrukken lieten ze achter tot ontdekking en tot zegen. Uit de preek over zondag 1 citeren wij het volgende: "Zo moeten wij in onze ellende en in onze schuld doorverwezen worden door het Woord en door de Heilige Geest naar het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegdraagt. Daarheen moet de ellende, de schuld-kennis ons drijven: "Zie het Lam Gods, Dat de zonde wereld wegneemt!" (Joh. 1:29). Dan lezen wij heel opmerkelijk hoe bedekt, hoe ver-

borgen Jezus Christus kan zijn voor een ontdekt zondaar. Johannes zegt: "Maar Hij staat midden onder ulieden, Dien gij niet kent" (Joh. 1:26). Dan is het zo nodig, dat de Schrift geopend wordt door de Heilige Geest, opdat wij Jezus Christus gaan beschouwen gaan zien, zien stralen, opdat Jezus Christus ons geopenbaard wordt in het gewaad van de Heilige Schrift. Als dat u te beurt mag vallen, dat er een vragen komt in ons leven, dat er een zoeken komt in ons leven, dat wij ook Johannes de Doper gaan verlaten om het Lam Gods te gaan volgen waar het ook heen gaat, dan heeft de zondekennis en de ellendekennis u gebracht waar u zijn moet."

Moge de Drieënige God het lezen van deze preken daartoe zegenen.

Over de titel en omslag van het boek nog het volgende: de kleur is helderrood gehouden, wat zowel duidt op het bloed als de Geest van Christus, waarvan de toepassing nodig is om getroost te kunnen leven en sterven. De Heidelberger Catechismus wijst ons de weg van de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid waarin deze troost wordt verkregen. Vandaar de titel Het Troostboek.

Het is een keurige uitgave geworden. U kunt het boek bestellen bij de fam. J. Bassa, Hoogstraat 7, 2965 AJ Nieuwpoort, tel. 01843-1242 t.z.t. 0184-601242 en bij mevr. W. v.d. Vlies, Oranjelaan 3, 3971 HD Driebergen, tel. 03438-18970 t.z.t. 0343-518970. De prijs is f 22,50, u kunt het boek daarvoor afhalen op bovenvermelde adressen, bij toezending komen er f 5,- verzendkosten bij. Nogmaals zeer hartelijk aanbevolen.

*Katwijk aan Zee
Ds. J. Veenendaal*

van heel het leven passen - meent men - geen engelen. Het is eigenaardig: men fantaseert over aparte wezens buiten de aarde op andere planeten en gelooft niet aan de engelen, waar Gods Woord zo onomwonden van getuigt. En binnen het erf van de kerk weet men het te versieren: de engelen zouden geleefd hebben in de voorstelling van die tijd. Daar zou Christus Zich bij hebben aangesloten! Hier moet alleen maar gezegd worden: intreurig!

Maar nu gaat het over hen, die het bestaan der engelen overeenkomstig Gods Woord zonder meer aannemen. De beleving komt echter niet uit.

't Is mogelijk dat iemand zegt: kan dat? Gaat het niet over onzichtbare, geestelijke wezens? Weten we er eigenlijk wel zovél van? Er is zoveel verborgen als het over de engelen, hun dienst, gaat. Het is me opgevallen dat Brakel in de Redelijke Godsdienst het ook laat doorklinken dat al in zijn tijd er veel aan voorbij gegaan wordt, wat de Heere ten aanzien van de dienst der engelen te zeggen heeft. Hij wekt op om op te merken tot welke grote zaken God de engelen gebruikt. Hij stelt het dat er meer van geweten zou worden als dát beoefend werd. Laat het daarbij duidelijk zijn, dat het Brakel niet gaat om een uiterlijk weten zonder vrucht.

Een wonder...

Deze dienst der engelen is een wonder. Het is Gods wond're zorg voor Zijn kerk geweest, dat Hij de engelen daartoe gegeven heeft. We kunnen dat zien als we de tekst overdenken die er zo direkt van spreekt. Het gaat om Hebréeën 1:14 "Zijn zij niet allen gediensdige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?"

Die tekst staat in een sprekend verband. Hier worden niet de engelen geprezen maar Christus. In Hebréeën 1 wordt immers van de grootheid van Christus getuigd boven de engelen. Christus zit en regeert op Zijn troon, terwijl de engelen als dienende geesten worden uitgezonden. Ondertussen komt juist zo de wond're gave van de dienst der engelen terwille van de Zijnen uit. Die gave wordt bepaald door de Christus! Aan Hem is het te danken, dat de engelen ten goede dienen van degenen, die de zaligheid beërven zullen.

Het is met name Calvijn geweest die niet moede geworden is te betuigen dat deze dienst van de engelen geheel afhangt van Christus en Zijn werk. Hij ziet dat in het gezicht van Jacob in de

Engelendienst terwille van de Kerk

't Is nog niet zo lang geleden, dat jongeren mij iets vroegen over de dienst der engelen. Eigenlijk ging het over de dienst der engelen terwille van Gods kinderen. Dat vragen had een bepaalde achtergrond. Ik zal proberen die weer te geven, zoals ik die zelf heb gevoeld.

In Gods Woord wordt in dit verband van de engelen gesproken. Bijzondere beloften heeft de Heere gegeven aan gaande de engelen voor die Hem vrezen. We kennen ze wel: Psalm 34:8 "De engel des Heeren legt Zich rondom degenen, die Hem vrezen" en

dan: Psalm 91:11 en 12 "Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot".

De vraag is in wezen: hoe is dat? Je hoort nooit of bijna nooit Gods kinderen spreken, over de dienst der engelen. Leeft de Kerk des Heeren vandaag daar wel bij?

Het gaat dus niet over het bestaan van de engelen. Het is bekend, dat velen daar vandaag een groot vraagteken achter zetten. In deze wereld van techniek, wetenschap en verzakelijking

nacht van Beth-El (Genesis 28:12) "Want wat beschreven wordt in het gezicht van Jacob moet diep in onze harten ingegrift zijn, namelijk dat de engelen naar de aarde tot de mensen afdalen en van de mensen naar de hemel opklimmen langs de ladder op welke de Heere der heirscharen gezeten is. Daardoor wordt aangewezen, dat alleen door Christus' tussenkomst de dienst der engelen tot ons komt, zoals Hij Zelf verzekert (Joh. 1:52: "Van nu aan zult gij de hemel zien geopend en de engelen neerdalende op de Zoon des mensen").

Alleen door de tussenkomst van Christus zijn de engelen gediensstige geesten terwille van de Zijnen!

Zo komt het ook uit in Hebrëen 1. Christus is de Heere der engelen. Hij heeft het over hen te zeggen. Dat is echter niet los te denken van Zijn Middelaarsarbeid. Het gaat om Hem Die de reinigmaking der zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft.

Wij hebben ervoor gezorgd dat de engelen tegen ons waren. De eerste keer dat we in de Bijbel van engelen lezen is Genesis 3. De mens is van God afgefallen. Hij heeft tegen Hem gezondigd, het verbond verbroken. God stuurt de mens weg uit de hof van Eden. Hij stelt een engelenbewaking bij de ingang van die hof, cherubijnen met een vlammend zwaard om de weg te bewaren van de boom des levens. Het spreekt van de onmogelijkheid om van-de-mens-uit ooit weer met God verzoend te worden en tot het eeuwige leven te komen. Het vlammend zwaard getuigt tegen de gevallen mens. Maar nu om Christus zijn de engelen gediensstige geesten tot hulp en ondersteuning van hen, die de zaligheid beërven. Het predikt Hem, Die in Zijn schuldverzoenende arbeid de toorn Gods gedragen heeft en de weg weer geopend heeft voor schuldige zondaren. Nu zijn de engelen tot dienst geworden van degenen, die de zaligheid beërven zullen. Wie zijn zij in zichzelf? Zij hebben nergens recht op. Zij beërven alleen door de verdienste van Christus. Het is alleen een wonder dat ze binnenkomen. Dan is ook de dienst der engelen een wonder: de legerscharen der engelen hen gesteld tot knechten en dienaren om hun zaligheid te verzorgen!

Dienen en dienen

Onderwijzend is het voor het verstaan van deze Engeldienst te zien, hoe in Hebrëen 1:14 tweemaal het woord "dienen" gebruikt wordt in onder-

scheiden betekenis. Eerst lezen we van "gediensstige engelen" en dan van "die tot dienst uitgezonden worden". Het is dan goed te weten, dat er in het oorspronkelijk twee verschillende woorden worden gebruikt.

Allereerst staat er een woord, dat weergegeven kan worden met: in de dienst van het heiligdom. Wij gebruiken het woord ook dat er eigenlijk staat: liturgie. Daar bedoelen we de dienst in de kerk mee. Welnu, de engelen zijn liturgische geesten. Ze staan in de dienst van het heiligdom in de hemel, in de dienst van God.

In die dienst gaat het om de grootmaking van God. Dat is de lust van de engelen, om God in Zijn deugden te verheerlijken. Dat hebben ze gedaan bij de schepping van hemel en aarde. Zij zongen vrolijk tot de eer van de Schepper, verheerlijkten Hem in Zijn eigen werk. Zij hebben het weer gedaan bij de geboorte van Christus, bij de komst van Gods Zoon in het vlees. Toen kwam de dienst van God uit in de Engelenzang boven de velden van Efratha.

Zij dienen God in alles, waartoe ze geroepen worden. Maar nu komt hier hun taak in een bijzonder licht te staan als ook dat andere woord "dienen" eraan verbonden wordt: tot dienst uitgezonden om dergenen wil die de zaligheid beërven. Dat woord heeft een ander accent. We kunnen het weergeven. Ons woord diakonie zit er in. Dan gaat het over de dienst, die ten goede van een ander is, tot ondersteuning, tot hulpbetoon. Ziet, tot zo'n dienst worden de engelen uitgezonden. Tot hulpbetoon van de Kerk des Heeren. Van allen die de zaligheid beërven.

Zo vinden we ook daarin de rijke genade, die God in de dienst der engelen aan de Zijnen gegeven heeft, uitgedrukt. De dienst van de engelen aan God heeft die bijzondere gerichtheid, dat deze tot hulp en ondersteuning is in de noden en belemmeringen, die de Kerk des Heeren moet ondervinden.

Uitgezonden

De engelen worden uitgezonden. Het woord "uitzenden" behoort bij de engelen. We lezen er veel van in Gods Woord. De engelen, die het oordeel Gods over Sodom en Gomorra moesten uitvoeren zeggen tot Lot, dat de Heere hen "uitgezonden heeft om haar te verderven". We horen de engel Gabriël spreken tot Zacharias in de tempel: "Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te

spreken en u deze dingen te verkondigen". En - om nog maar één voorbeeld te noemen - in de gelijkenis van het onkruid onder de tarwe lezen we er ook van: "De Zoon des mensen zal Zijn engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk vergaderen al de ergernissen en degenen, die de ongerechtigheid doen".

Uitzenden zegt allereerst dat de engelen niet op eigen initiatief handelen. Zij worden uitgezonden. Zij gaan op het bevel van God. Een wenk van Gods almacht is genoeg om de engelen te bewegen daarheen te gaan, waar God wil.

We kunnen hier in de tweede plaats zeggen: Góð zendt de engelen uit. We kunnen ook zeggen, Christus, de Heere, Die zo bijzonder uitkomt in dit eerste hoofdstuk van de Hebrëenbrief. Hém is gegeven alle macht in hemel en op aarde. De engelen staan in Zijn bijzondere dienst terwille van Zijn kerk. Hem zijn ze gehoorzaamheid verschuldigd.

Tenslotte: hier wordt het gedurige van dat uitgezonden worden benadrukt. We zouden kunnen zeggen: ze worden geregeld uitgezonden, telkens weer. Wat bijzonder is dat. Telkens allen die de zaligheid zullen beërven, telkens in alle noden, zijn de engelen gereed en worden zij naar Gods vrijmacht uitgezonden.

Tot vertroosting

Deze gerichtheid van de dienst der engelen is tot troost van Gods kinderen. Het wordt door Calvijn in de Institutie zo sprekend vertolkt. Hij gaat in op de vraag, waarom God liever door hen, dan door ZichZelf zonder hun dienst, gewoon is Zijn macht te vertonen, te zorgen voor het heil der gelovigen. En dan volgt dit: "Hij doet dit zeker niet uit noodzaak, alsof Hij hen niet kon missen, want zo dikwijls als het Hem lust, gaat Hij hen voorbij, en volbrengt Zijn werk, zelfs alleen door een wenk. Zover is het er vandaan dat zij Hem tot hulp zouden zijn tot verlichting van enige moeilijkheid. Hij doet dit dus tot vertroosting onzer zwakheid, opdat wij in 't geheel niets zouden ontberen, wat dienstig is om onze zielen op te beuren tot goede hoop, of ze te versterken in gerustheid".

D. Slagboom.

PS. Dit is een weergave, hier en daar een nadere uitwerking van een zgn. winteravondlezing in Urk. Het zal nog een vervolg hebben.

Evangelisatie

Korte uiteenzetting

Het woord "evangelisatie" in de thans gangbare betekenis stamt uit de tijd van het Reveil, begin 19e eeuw. Een bekende vertegenwoordiger in ons land van deze beweging was Da Costa. De christelijke encyclopedie (1e druk) verstaat onder "evangelisatie" het volgende: "De arbeid, die de van het geloof vervreemde Christenheid wederom voor het Evangelie van Christus zoekt te winnen". Of: "De prediking van de blijde boodschap der zaligheid, welke zich richt tot hen, die van God en Zijn Woord zijn vervreemd". De gereformeerde evangelisatie gaat uit van Gods Woord en de belijdenis der Kerk. De Bijbel is immers de lamp voor de voet en het licht op het pad om dolenden terecht te brengen. In de 18e eeuw verzuimde de Kerk grotendeels haar hoge roeping. Er was schreiende nood in de grote steden. De Kerk geleek vaak op de priester in de gelijkenis van de barmhartige samaritaan. Er werd veelal voorbij gegaan aan de bloedend verwonde wereld. In de 19e eeuw heeft de Kerk beter haar roeping verstaan. Met ontferming bewogen heeft men de arbeid om afgedwaalden terecht te brengen opgevat. Evangelisatie dient geen zaak van particulieren en verenigingen te zijn, maar dient uit te gaan van de Kerk. De evangelisatie-arbeid dient onder ambtelijke leiding en toezicht te staan. Het doel is verlorenen terug te brengen. In de 20e eeuw is het oog voor de noodzaak en de plicht tot evangelisatie al meer opengegaan. We werden getroffen door de volgende regels uit de christelijke encyclopedie: "De belijders van 's Heeren Naam zullen als vanzelf evangeliseren, wanneer zij als ernstige getuigen in hun alledaagse, gewone leven met getrouwheid optreden."

Evangelisatie in Edinburgh

Het lezen van het boekje "Evangelist in sloppen en stegen" bracht tot het schrijven over de evangelisatie in de krottenwijken van Edinburgh. Alexander Paterson (1790-1851) was een eenvoudige boerenknecht uit het Schotse dorpje Kilmany. Onder de prediking van de bekende Thomas Chalmers (1780-1847) is hij tot bekeering gekomen. Alexander Paterson is de man geweest die evangelisatiewerk heeft mogen doen in Canongate, één van de krottenwijken van Edinburgh.

De satan werd in die wijk gediend. Er heerste bittere armoede. Er was sprake van grote liederlijkheid, zedeloosheid en goddeloosheid. We lezen op blz. 39 het verslag van een journalist uit de dagen van Paterson: "Het is overal dezelfde aanblik: bittere armoede, schamele kleding, vieze kamers, vloekende dronkelappen, pijprokende vrouwen en kinderen die op blote voeten door de stegen lopen, die als het regent, veranderen in modderpoelen." Op blz. 40 lezen we over een arme Ierse vrouw die haar leven moet slijten in een kelderwoning. Drie maanden geleden was haar man weggelopen en liet haar met drie kinderen achter. Haar oudste dochter van 14 jaar lag uitgeleerd de dood te sterven op een hoop stro in de hoek van het krot. Onvoorstelbare omstandigheden! Het heeft Gode behaagd Alexander Paterson in deze wijk onder deze mensen te doen arbeiden. In 1836 waren er in Edinburgh 36.000 mensen die nooit een kerkdienst bezochten. We moeten ons van de grote steden in de vorige eeuw dus maar geen al te rooskleurige voorstelling maken op godsdienstig gebied. De nood en onkunde waren groot. Paterson had een zwakke gezondheid, maar de Heere heeft hem in staat gesteld het Woord Gods uit te dragen in deze armenwijk. Alexander Paterson was geen vreemdeling van de zaken die hij uitdroeg. We lezen op blz. 31 het volgende: "Er is meer genoeg in het kruisigen van het vlees en het ten onder brengen van de begeerten, in het sterven aan de wereld en in het Gode leven, in het liefhebben, bidden en mediteren, in het vertrouwen in de Heere met al mijn hart en het ootmoedig wandelen met mijn God, dan in al de vermaken van de zonde of in de ten onder gaande vleeselijke genietingen. O, wat moet het zijn om de Goddelijke genietingen rechtstreeks uit Zijn hand te ontvangen." Paterson heeft samenkomsten mogen houden in Edinburgh die door velen bezocht werden. Eerlijk ging hij met de mensen om. Een rijke vrouw had geen tijd om hem te spreken. Ernstig heeft hij haar gewaarschuwd. We lezen op blz. 56 en 57 dat die ernstige waarschuwing terzijde werd gelegd. De laatste woorden die Paterson tot haar sprak waren deze: "O! denkt aan deze dingen, als wij elkaar misschien nooit meer zullen zien." Zij ging met haar broer naar de schouwburg. Daar

werd zij door ziekte overvallen. Thuisgekomen werd het steeds erger en voor vijf uur in de morgen is zij in de eeuwigheid overgegaan. Dit voorval deed Paterson des te meer beseffen dat het ene nodige geen uitstel kan lijden. Beseffen wij het ook? Paterson besloot nog ijveriger te zijn dan ooit tevoren, om het Woord te verkondigen, tijdig en ontijdig, om te vermanen, te weerleggen en te waarschuwen, met alle lankmoedigheid en wijsheid. Paterson was zich ervan bewust dat hij de wasdom niet kon geven. Hij heeft het zaad mogen strooien onder arme zondaren. De Heere heeft het vrucht doen dragen. Paterson ontzag zich niet om naar ernstig zieken toe te gaan. Het bezoek aan een tyfuslijder deed hem ziek worden. De strijder werd gevelde en zijn ziekbed werd zijn sterfbed, of beter gezegd de koets die hem naar de hemelse heerlijkheid zou voeren. Velen in de wijk waarin hij gearbeid had waren bedroefd toen Paterson was gestorven. Een bedroefde menigte volgde de kist met het ontzielde lichaam van de evangelist op de dag van de begrafenis. Jarenlang werd zijn naam nog genoemd.

Evangelisatie in onze tijd

De omstandigheden uit de 20e eeuw in de grote steden in ons vaderland zijn niet geheel gelijk aan de omstandigheden die we aantreffen in de vorige eeuw en waar ook Paterson mee te maken kreeg. Toch zijn er wel overeenkomsten. Waren er in 1836 in Edinburgh al 36.000 mensen die nooit naar de kerk gingen, hoe zou dit zijn in onze dagen? Het merendeel van de bewoners der grote steden gaat ook nooit naar de kerk. De onkunde is groot. Dit geldt ook van de zedeloosheid en ongerechtigheid. Aanvaarden we dat als een gegeven of zien we dat als nood? Licht hier niet een groot arbeidsterrein voor de kerk? Wij komen in onze tijd overal mensen tegen die of van Gods Woord niets afweten of al datgene wat in het verleden werd voorgehouden naast zich neer hebben gelegd. De ongerechtigheid en zedeloosheid is inderdaad groot, niet alleen in de grote steden, maar ook in de dorpen. Het gaat ten diepste geen enkele plaats voorbij. Wordt het door ons beleefd dat de mensen die wij ontmoeten onze naasten zijn? Zien wij ze als op weg en reis naar de eeuwigheid? Evangelisatie is niet alleen een zaak van de kerk, van evangelisten en evangelisatiecommissies die werken onder toezicht van de

kerk. Het is een persoonlijke zaak. Zou het niet noodzakelijk zijn dat ieder geregeld anderen eens aansprak? Als iedere kerkganger eenmaal per week één persoon wees op het enige nodige, zou er dan al niet veel arbeid verricht worden? De Heere geve bewogenheid. Dat we geld mogen afzonderen voor de arbeid van de evangelisatie in onze dagen, dat er gebed voor die arbeid zou mogen opstijgen, dat het Koninkrijk Gods zou mogen komen onder hen die ver zijn afgedwaald. Dat de Kerk door genade een zoutend zout en een lichtend licht zou mogen zijn opdat er in die weg nog zondaren en zondaresen zouden worden toegebracht in onze donkere dagen.

Ds. A. van Heteren

Kom over en help

Ondanks een licht verbeterende economische situatie in het G.O.S. bereikten Kom Over En Help berichten uit de Oekraïne, die verontrustend zijn. De bekende baptistenvoorganger, Ds. Vinogradsky deed een brandbrief uitgaan, waarin hij schrijft, dat er wel voedsel te koop is, maar dat het voor de meeste mensen onbetaalbaar is. Hij voorziet grote problemen voor de komende winter. Ook zijn er grote zorgen rondom de medische verzorging. Mensen moeten hun eigen medicijnen meebrengen naar het ziekenhuis en deze zijn alleen tegen zeer hoge prijzen te koop.

Voor al bejaarden, gehandicapten en jonge kinderen dreigen het slachtoffer te worden. K.O.E.H. heeft gemeend in haar decemberaktie hieraan aandacht te moeten besteden onder het motto "Zelfs geen dagelijks brood".

In het voormalige Joegoslavië laat de oorlog momenteel, in alle hevigheid, weer op. Aanstaaende maandag (28 november) zal een konvooi bestaande uit 4 vrachtwagens met hulpgoederen en een ambulance vertrekken naar het oorlogsgebied.

Gezien de grote nood, is het de bedoeling begin 1995 opnieuw een aantal vrachtwagens met hulpgoederen naar het voormalige Joegoslavië te sturen.

De opbrengst van de actie "Zelfs geen dagelijks brood" zal ten goede komen aan noodlijdenden in de Oekraïne, het voormalige Joegoslavië en Albanië. Met elk transport wordt ook geestelijke lektuur meegegeven, omdat K.O.E.H. meent dat bij het dagelijks brood ook geestelijk voedsel hoort.

**Kinderboeken
en
Puzzels**

VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

BK11 Willem de Bijbelverspreider, door J. van Reenen. Een prachtig verhaal uit de tijd van de Kerkhervorming omstreeks 1564. Vanaf 12 jaar, geb., 123 blz.	f 113,50
BK12 Roemeense jongens in vrijheid, door M. Schaik-Meijering. Een spannend verhaal uit de tijd kort na de omwenteling in Roemenië. Vanaf 9 jaar, geb., 79 blz.	f 112,00
BK13 De gevonden schat door G. Vogelaa-van Mourik. Jef vindt tussen het oud vuil een verlaten boek. Het is een Bijbel... Vanaf 8 jaar, geb., 77 blz.	f 9,00
BK14 Jef uit de Dwarsstraat, door G. Vogelaa-van Mourik. Een vervolg op "De gevonden schat". Vanaf 8 jaar, geb., 92 blz.	f 9,75
PUZZELS	
PZ3 De tabernakel, 315 st., in mooie doos	f 116,75
PZ4 Kerk Rutherford, 330 st., 27x38 cm, op karton	f 9,90
PZ5 Schaapherder, 40 st., 14,5x21 cm, in doosje	f 4,95
PZ6 Kamelen, 40 st., 14,5x21 cm, in doosje	f 4,95
PZ7 Huis in Kanaän, 40 st., 14,5x 21 cm, in doosje	f 4,95

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots.
Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden.
Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

Plaats uw
familieberichten
in
Bewaar het Pand

Hulpverlening aan mensen die "in een glazen huis wonen"

Predikanten, artsen en anderen die vanwege hun positie een zekere bekendheid hebben, kunnen in voorkomende gevallen aarzelen om voor zichzelf hulp te vragen. Die aarzeling kan worden ingegeven door de gedachte aan herkenning door anderen en de eventuele gevolgen daarvan voor hun functioneren.

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen heeft de GLIAGG De Poort de "glazen-huis-regeling" ingevoerd.

Wie van deze mogelijkheid gebruik wil maken kan dat bij de aanmelding aangeven.

Dat kan bij de vestigingen Amersfoort (tevens voor de regio's Drachten en Zwolle) 033-559409, en Dordrecht (tevens voor de regio Goes): 078-315040.

KERSTGROETAKTIE '94

Stuur uw **KERSTGROET** naar christenen in de voormalige Sovjet-Unie in de vorm van **KAARTEN** of een **LEKTUURPAKKET** (met onder andere De Vrouw met het Boek II) U betaalt alleen de portokosten voor de verzending. Doe mee en laat zo uw liefde tot en verbondenheid met de Russische christenen blijken!

Friedensstimme • Postbus 15 • 2800 AA Gouda

Ja, wij doen mee!

Stuur mij kosteloos:

_____ x setjes ansichtkaarten (3 per envelop)
met/zonder adres* (portokosten f 0,90)
_____ x lektuurpakketje(s) met/zonder adres*
(portokosten f 5,75)

* doorhalen wat niet van toepassing is.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

O f b e l : 0 1 8 2 0 - 3 8 5 4 4

U heeft de folder nog niet ontvangen? Of heeft u zich nog niet opgegeven als donateur? Schrijf dan even een briefje - zonder postzegel - naar onderstaand adres of stuur onderstaande bon (volledig ingevuld) op.

Datum: Handtekening:

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

Info: 078 - 144082

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

Namens de senaat,
K.C. Smouter, praeses
A. van der Zwan, abactis

